

ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Антонов О.О.
м. Полтава, Україна
Полтавська державна аграрна академія

Аннотация

В статье рассматриваются эффективные методы изучения иностранных языков. На конкретном примере показан один из методов, как часть учебного процесса - ознакомительная практика за рубежом студентов Полтавской государственной аграрной академии.

Annotation

There are effective methods of foreign languages studying are considered in the article. One of the methods is demonstrated as a part of study with an example – practical training abroad by students of Poltava State Agrarian Academy.

Рідна мова - невід'ємний скарб для кожної країни, а її знання, безперечно, тільки підвищують статус громадянина у суспільстві. Останнім часом крім відмінних знань рідної мови високо цінуються знання іноземних мов. Поширення та якісні зміни характеру міжнародних зв'язків нашої держави спричинили американізацію та європеїзацію нашого українського народу. Тотальна інтернаціоналізація усіх аспектів людського життя сприяє тому, що іноземні мови стають вкрай необхідними у всіх сферах діяльності суспільства. Нерідко, проходячи вулицями міста, можна почути: "Excuse me, how can I get to the Kotlyarevskiy Museum"? Але це запитання, на жаль, можуть зрозуміти не всі. Що ж робити тим, хто не знає іноземної мови? Ганьбити українську націю перед візитерами..?

Починаючи з кінця 90-х років ХХ століття велика кількість лінгвістів розробляє ефективні методики по вивченню іноземних мов. У той час іноземні мови, зокрема, англійська, німецька, італійська стають одним із дійових факторів соціально-економічного, науково-технічного і загальнокультурного прогресу суспільства. Предметом вивчення іноземної мови є не лише іноземна мова як система, але й мовленнєва діяльність, знання культури народу-носія мови, а також певні мовні лінгвокраїнознавчі знання. Беручи до уваги головне призначення іноземної мови, як освітньої галузі, ми можемо виділити основні комунікативні уміння: говоріння, аудіювання (слухове сприйняття), читання та письмо. Якщо ми зможемо навчити студентів говорити, слухати, читати та писати іноземною мовою, то ми, деякою мірою, забезпечимо їм доступ до інших національних світових культур.

Потрібно також згадати основні фактори, що впливають на якість засвоєння знань з іноземної мови:

- високий рівень кваліфікації викладача;
- висока мотивація студентів в оволодінні іноземною мовою;
- забезпечення студентів якісним навчальним матеріалом;
- комунікативний підхід щодо вивчення іноземної мови.

Процес засвоєння знань з іноземної мови для студентів є складним. Він визначається специфікою цього предмету (нерідна мова). Іноземна мова відрізняється від більшості інших предметів, які вивчаються у вищому навчальному закладі, оскільки ми не можемо говорити про знання іноземної мови як про знання з фізики, математики. Кінцевий результат навчання мови – формування у студентів практичних навичок усного та писемного мовлення, слухання та розуміння, читання; навчання студентів правильного використання здобутих навичок для вираження своїх думок, розуміння смислу, який сприймається на слух чи очима. Зрозуміло, що для різних ВНЗ для вивчення іноземних мов можуть використовуватися різні методики (хоча вони можуть варіюватися й за однакових завдань та умов навчання). Якщо найголовнішим завданням ми вважаємо навчити студента говорити іноземною мовою в обсязі, передбаченому програмою, ми використовуємо один підхід; якщо ж нам необхідно навчити студента розуміти співрозмовника й говорити самому – інший. Для того, щоб більш глибоко зрозуміти цю ситуацію наведемо приклад: Полтавська державна аграрна академія - це ВНЗ, котрий протягом п'яти років активно використовує закордонну ознайомчу практику, як частину навчального процесу. Студенти мають можливість випробувати свої знання з мови в іноземному середовищі, поєднуючи сільськогосподарську практику з процесом “шліфування” знань з іноземної мови. Студенти досягають високого рівня володіння іноземною мовою. Студенти, які навчаються на “добре” та “відмінно”, знають англійську мову, можуть поїхати до Великобританії, Данії, США, Норвегії; якщо німецьку – до Швейцарії, Німеччини; французьку – до Франції. Головним критерієм при вивченні іноземної мови є стимул, котрий спонукає студентів до засвоєння іноземної лексики, культури країни, мова якої вивчається. Повертаючись із-за кордону, студенти старших курсів мають чудову можливість знайти високооплачувану роботу і тим самим реалізувати свій досвід навчання у ВНЗ та за кордоном.

Оволодіння іноземною мовою без ознайомлення з культурою країни, з менталітетом людей, що говорять цією мовою, не може бути повноцінним. Інакше кажучи, бажано засвоїти не лише саму мову, але й “образ країни”, яка нею говорить – Британія чи Америка, Німеччина чи Франція – ніхто не повинен для нас бути психологічно чужим! Для цього у Полтавській державній аграрній академії організовані лінгвокраїнознавчі курси, метою яких є ознайомлення студентів з культурою та традиціями країн, до яких вони збираються від'їздити.

Проходячи ознайомчу закордонну практику, студенти відразу потрапляють в іншомовне середовище, як тільки перетинають кордон. Нерідко вони залишаються у студентських таборах, де вивчають відразу декілька мов: болгарську, польську, литовську. Студентське оточення допомагає подолати комунікативний бар'єр та швидко пристосуватися до мовних особливостей. Некомунікативні особистості обов'язково повинні усвідомити систему мови, у них переважає зорова пам'ять – їм треба бачити іноземний текст і лише після цього вони можуть заговорити цією мовою. Формою контролю студентів, які проходять ознайомчу практику за кордоном є звіт двома мовами: українською та мовою країни, де проводилась ознайомча практика. Українською мовою звіт захищають на кафедрі свого факультету, а іноземною – перед радою академії до складу якої входять: ректор, проректори академії та начальник міжнародного відділу. Студенти при захисті наводять приклади, використовуючи унаочнення, схеми, плакати з місця практики і, звичайно, роблять висновки про виконану роботу та плани на майбутнє. Для покращення знань студентів необхідно активно впроваджувати:

- особистісно-орієнтоване спілкування (особистісний контакт зі студентом, бесіда, обговорення вивченої теми, висловлювання особистого ставлення до нового матеріалу, діалог-розпитування, діалог-обмін думками, повідомленнями);
- збагачення змісту навчання емоційним, особистісно значущим матеріалом; діалог між студентами, студентом і викладачем як домінуючу форму навчального спілкування;
- залучення студентів до стимулювання, самооцінки, самопізнання і самовдосконалення в різних видах діяльності;
- багатоваріантність, гнучкість форм організації різних видів діяльності (індивідуальна, парна, групова);
- створення позитивної емоційної атмосфери, можливості кожному студенту випробувати себе в різних видах творчості.

Навчальний процес повинен бути процесом спільної творчості педагога з іноземної мови та студента. Безумовно, творчі здібності студентів будуть розвиватися різними темпами. Тут у пригоді викладачу іноземної мови стануть індивідуалізовані вправи, завдання, які допоможуть виконати і засвоїти програмовий матеріал з іноземної мови на високому рівні. Під час навчання одним із найбільш ефективних методів виступає аудіювання. Для студентів сприймання іноземної мови на слух є важливим фактором успіху у вивченні іноземної мови. Враховуючи можливості організації індивідуальної та парної роботи, викладач повинен ретельно дібрати завдання для підгруп з різним рівнем підготовки. Наприклад, студенти з більш низьким рівнем розвитку мовленнєвих навичок

отримують спочатку полегшені завдання: опис окремих частин аудіо тексту за ключовими реченнями; перекази змісту почутого за планом; обговорення змісту з сусідом. Студентам з середнім рівнем підготовки можна запропонувати таке завдання: переказати загальний зміст аудіотексту без опори на план; скласти у парах діалоги на базі ситуації аудіотексту тощо.

І, нарешті, студенти з високим рівнем розвитку мовленнєвих вмінь і навичок здатні виконати завдання такого типу: обґрунтувати, чим сподобався прослуханий текст; запитати сусіда, як би він вчинив, будучи на місці одної з дійових осіб.

Останнім часом вітчизняними викладачами іноземної мови для об'єктивної перевірки й оцінки знань, навичок та вмінь студентів використовується тестовий контроль. Це одна з найефективніших форм перевірки якості засвоєння програмового матеріалу. Тести виконують не тільки контролюючу, але й важливу навчальну функцію. Вони сприяють організації цілеспрямованого повторення та закріплення навчального матеріалу, поглибленню знань, удосконаленню навичок та вмінь, актуалізації самостійної роботи. Є дуже багато видів тестів. Зупинимось на стандартизованих та нестандартизованих (classroom tests). Останні складаються викладачами. Метою засвоєння classroom tests є, як правило, перевірка засвоєння невеликих обсягів навчального матеріалу. Викладацькі тести порівняно реально відображають рівень засвоєння вивченого матеріалу з іноземної мови, швидко можуть реагувати на потребу в них, у той час як для складання стандартизованого тесту потрібно декілька років.

Отже, як ми бачимо, інтенсивне поєднання практичних і теоретичних методів вивчення та вдосконалення іноземних мов дає відчутні результати. Одним із найбільш ефективних методів є метод занурення в іншомовне середовище. Адже, він ефективно впливає на розвиток вмінь та стимулює мовні навички.

Література

1. Міжнародні зв'язки. Культурні зв'язки Полтавської державної аграрної академії з іноземними країнами http://pdaa.com.ua/podfak_mej.html
2. Ms Angela Loo Siang Yen. Different Strategies for Effective Language Teaching. <http://www.cdtl.nus.edu.sg/link/Mar2002/tm6.htm>
3. *Brenda Parker and Ian Mitchell. Effective methods for learning: a study in visualization.* portal.acm.org/ft_gateway.cfm?id=1181931&type=pdf&coll=&dl=ACM&CFID=15151515&CFTOKEN=...